

Muğla Adli Tıp Şube Müdürlüğünde 2013-2018 Yılları Arasında Otopsi Yapılan Yabancı Uyruklu Cesetlerin Değerlendirilmesi

Evaluation of Foreign National Autopsy Cases Autopsied in Muğla Between 2013-2018 Years in Muğla Directorate of Forensic Medicine Institute

^{ID} Melike ERBAŞ^a, ^{ID} Yasemin BALCI^b, ^{ID} Gülsüm KADI^b

^aİstanbul Adli Tıp Kurumu Başkanlığı, İstanbul, TÜRKİYE

^bMuğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Tıp Fakültesi, Adli Tıp ABD, Muğla, TÜRKİYE

ÖZET Amaç: Muğla ili, ülkemizin önemli turizm şehirlerinden bir tanesi olmasının yanı sıra önemli sayıda yerleşik yabancıyı da sınırları içerisinde barındırmaktadır. İlimiz, Yunanistan kara suları sınırında bulunduğu, Avrupa'ya geçiş yapmaya çalışan mülteciler için deniz yoluyla kaçış bölgesi olarak da kullanıldığı bilinmektedir. Bu çalışmada, 2013-2018 yılları arasında Muğla Adli Tıp Şube Müdürlüğünde, otopsi yapılan yabancı uyruklu olguların değerlendirilmesi amaçlanmıştır. **Gereç ve Yöntemler:** 2013-2018 yılları arasında Muğla Adli Tıp Şube Müdürlüğünde otopsi yapılan toplam 2.534 olgudan 448 (%17,7)'i yabancı uyruklu. Otopsi yapılan yabancı uyruklu olgular; cinsiyet, yaş, ölümün gerçekleştiği ay, ilimizde bulunış nedenleri, otopsiye geliş nedeni, ülkeleri, çürüme olup olmadığı, kanda alkol ve uyuşturucu madde olup olmadığı ve ölüm nedenleri açısından incelenmiştir. **Bulgular:** Yabancı uyruklu olguların %68,1 (305)'i erkek, %31,9 (143)'ü kadındır. Olgularımızın 197 (%44)'sinde ölüm nedeninin suda boğulma olduğu; bu olguların 158'inin ise göçmen kaçakçılığı nedeni ile ülkemizde bulunan kişilere ait olduğu görülmektedir. **Sonuç:** İlegal göçmenlik için ülkemizde bulunduğu anlaşılan 160 olgunun 158'inin suda boğulma nedeni ile hayatını kaybettiği tespit edilmiştir. Mevcut bir hastalık ve doğal ölüm nedeni ile hayatını kaybeden olguların (%33,5) ise turistik amaçlı gelen yabancılar veya yerleşik yabancılar oldukları görülmektedir. Yabancı uyruklu bireylerin otopsiye gönderilmeleri, turizm sağlığı ile turist güvenliği açısından alınacak önlemler ile ilgili önemli veri sağlayacaktır. Bununla birlikte ülkemizdeki yerleşik yabancılar ve Avrupa'ya göç etmeye çalışan mültecilerin demografik özelliklerine bakılarak, bu bireylere yönelik mevcut ve potansiyel problemlerin ortaya çıkartılması, bu konuda geliştirilebilecek önlem ve düzenlemeler konusunda yardımcı olacaktır.

ABSTRACT Objective: Besides being an outstanding touristic city, Muğla holds a considerable amount of foreign residents. In other respects since it is located at the territorial borders with Greece; usually used by refugees as an illegal passage to Europe. In this study, it was aimed to evaluate the foreign national cases who were autopsied in Muğla Forensic Medicine Directorate between 2013-2018. **Material and Methods:** During this period, 448 (%17.7) of the 2.534 cases who were autopsied were foreign nationals. Foreign national autopsy cases were evaluated in terms of demographic features, the aim of their presence in our city, their home country, reasons that they were sent to autopsy, time of their death (in which month the cases were died), the presence of putrefaction, presence of alcohol-opioids in blood and causes of death. **Results:** The %68.1 (305) of the cases were male and %31.9 (143) were female. It was seen that 44% of cases were died because of drowning and out of these 197 drowned cases; 158 cases were belonging to refugees; who are the victims of migrant smuggling. **Conclusion:** It was detected that there were 160 refugee cases and 158 of them were died because of drowning. The cases of natural death were %33.5 of our cases and all of the cases in this group were tourists or foreign residents. Evaluation of foreign national autopsy cases provides us an important data in terms of taking preventive measures for touristic health and safety; but besides this it will also provide us an important data about demographic features of refugees and foreign residents and potential problems about these people and finding a way out.

Anahtar Kelimeler: Otopsi; yabancı uyruklu; turist sağlığı; suda boğulma; göçmen kaçakçılığı

Keywords: Autopsy; foreign nationality; tourist health; drowning; migrant smuggling

Correspondence: Melike ERBAŞ

Adli Tıp Kurumu Başkanlığı, İstanbul, TÜRKİYE/TURKEY

E-mail: melikeerbas35@hotmail.com

Peer review under responsibility of Türkiye Klinikleri Journal of Forensic Medicine and Forensic Sciences.

Received: 19 Feb 2020

Received in revised form: 05 Jun 2020

Accepted: 05 Jun 2020

Available online: 17 Nov 2020

2619-9459 / Copyright © 2020 by Türkiye Klinikleri. This is an open access article under the CC BY-NC-ND license (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>).

Turizm ve turistik seyahatlerin, uluslararası ekonomide önemli bir konuma sahip olduğu bilinmektedir. Muğla ili, ülkemizin önemli turizm şehirlerinden bir tanesidir. Bunun yanı sıra önemli sayıda yerleşik yabancıları da içinde barındırmaktadır.¹ T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Muğla İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü'nün verilerine göre her yıl, ilimize 2,5 milyondan fazla turist ziyareti olduğu, 2018 yılı verilerine göre bu sayının yaklaşık yarısını Birleşik Krallık vatandaşlarının oluşturduğu, 2. sırada Rusya Federasyonu vatandaşlarının bulunduğu ve 3. sırada da Alman vatandaşlarının olduğu görülmektedir.² Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre ilimizde, 15 bin 195 yerleşik yabancı yaşadığı bilinmektedir. Yerleşik yabancıların büyük çoğunluğunu Birleşik Krallık vatandaşları oluşturmakta, 2. sırayı Alman vatandaşları, 3. sırayı da Rus vatandaşları takip etmektedir. İlimiz Yunanistan kara suları sınırında bulunduğu için, Avrupa'ya geçiş yapmaya çalışan mülteciler için deniz yoluyla kaçış bölgesi olarak kullanılmaktadır. TÜİK verilerine göre 2018 yılı itibarıyla Muğla ili yerli nüfusunun, 967 bin 487 olduğu da dikkate alındığında; Muğla'da yabancı uyruklu insan popülasyonu oranının oldukça yüksek olduğu, hatta yerli nüfustan daha fazla yabancı nüfus sirkülasyonunun bulunduğu dikkat çekmektedir. Yabancı uyruklu insanların, otopsiye gönderilme nedenlerinin incelenmesi, turizm sağlığı ve turist güvenliği açısından alınacak önlemler noktasında önemli olacaktır. Diğer yandan bu çalışma, yerleşik yabancıların ve Avrupa'ya göç etmeye çalışan mültecilerin demografik özelliklerini ve bu şahıslara yönelik mevcut veya potansiyel problemleri ortaya çıkararak geliştirilebilecek önlem ve düzenlemeler konusunda yardımcı olacaktır

GEREÇ VE YÖNTEMLER

İlimizde ölen tüm yabancı uyruklu şahıslar adli tıbbi olgular olarak kabul edilmekte ve otopsileri ilgili savcılıkların istemiyle Muğla Adli Tıp Şube Müdürlüğünde gerçekleştirilmektedir.

Otopsi istemi sırasında, kimlik tanıklarının verdiği bilgiler ile olay yerine ilişkin tutanaklar, otopsi öncesi savcılıklar tarafından tarafımıza gönderilmektedir. Tüm olguların kimlik bilgileri savcılık tarafından belirlenmiş olup; kimliği kesin olarak belirlenememiş,

ileri DNA incelemesi gerekli olan ve yabancı uyruklu olduğu düşünülen olgular çalışmaya alınmamıştır. Tüm olguların, gerçekleştirilen klasik otopsileri fotoğraflanmış olup, alınan örnekler üzerinde yapılan gerekli toksikolojik ve patolojik incelemelerin sonuçlarına göre otopsi raporları düzenlenmektedir.

Muğla Adli Tıp Şube Müdürlüğünde 2013-2018 yılları arasında yapılan otopsiyle ilgili kimlik tanıkları ve onların verdikleri bilgileri içeren olay yeri inceleme tutanakları ile otopsi raporlarından elde edilen bilgiler, bir istatistik veri tabanına kaydedilerek retrospektif olarak incelenmiştir

Yabancı uyruklu olgular cinsiyet, yaş, ölümün gerçekleştiği ay, ilimizde bulunış nedenleri, otopsiye geliş nedeni, ülkeleri, çürüme olup olmadığı, kanda alkol ya da uyuşturucu madde olup olmadığı ölüm nedenleri açısından incelenmiştir.

Çalışma için gerekli izin Adli Tıp Kurumu Başkanlığından alınmıştır.

BULGULAR

2013-2018 yılları arasında Muğla Adli Tıp Şube Müdürlüğünde toplam 2.534 otopsi yapılmıştır. Olguların 448 (%17,7)'i yabancı uyrukludur. Olguların %68,1 (305)'i erkek, %31,9 (143)'ü kadındır. Erkek/kadın oranı 2,1'dir (Tablo 1).

Toplam yabancı uyruklu olguların %39,1'inin otopsi 2015 yılında yapılmış olup, diğer yıllarda yabancı uyruklu otopsis oranı açısından anlamlı bir farklılık yoktur.

Otopsi yapılan yabancı uyruklu olguların %42,9'u turistik amaçlı, %35,6'sı göçmen kaçaklığı

TABLO 1: Otopsi yapılan yabancı uyruklu olguların yıllara ve cinsiyete göre dağılımı.

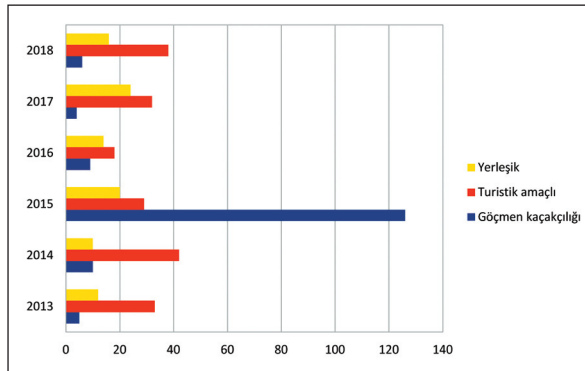
Yıl	Erkek		Kadın		Toplam
	n	%	n	%	n
2013	38	8,5	12	2,7	50
2014	44	9,8	18	4,0	62
2015	112	25,0	63	14,1	175
2016	27	6,0	14	3,1	41
2017	47	10,5	13	2,9	60
2018	37	8,3	23	5,1	60
Toplam	305	68,1	143	31,9	448

nedeni ile ülkemizde bulunurken; %21,5'i ülkemizde yaşamak için yerleşmiş kişilerdir. İlimizde göçmen kaçakçılığı nedeni ile bulunduğu sırada ölen olguların en fazla 2015 yılında, turistik amaçlı olarak bulunduğu sırada ölen olguların en fazla 2014 yılında, ülkemize yerleşmiş olup ölen yabancı uyruklu olguların ise en fazla 2017 yılında olduğu görülmektedir (Şekil 1).

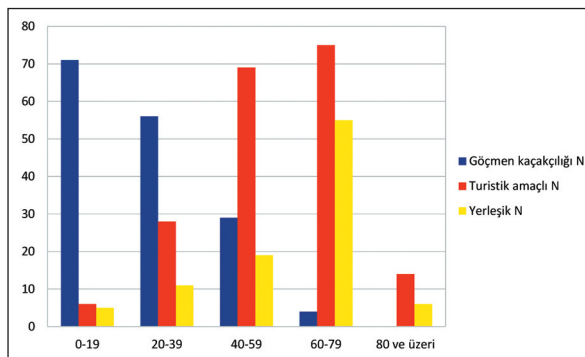
Olguların büyük çoğunluğunu (%56), 40-80 yaş arasındaki erişkin bireyler oluşturmaktadır.

Olguların en küçüğü 1 yaşından küçük bebek, en yaşlısı ise 96 yaşında olup, yaş ortalaması $44,9 \pm 23,7$ 'dir. Olguların 72 (%16,1)'si 18 yaşın altında çocuk olgudur. Bunların 62'si göçmen kaçakçılığı nedeni ile ülkemizde bulunan bireylerdir. Turistik amaçlı ziyaretleri sırasında ölen olgular ile yerleşik yabancılarla ait ölüm olgularının büyük çoğunluğunun 40 yaş ve üzeri olgular oldukları görülmektedir (Şekil 2).

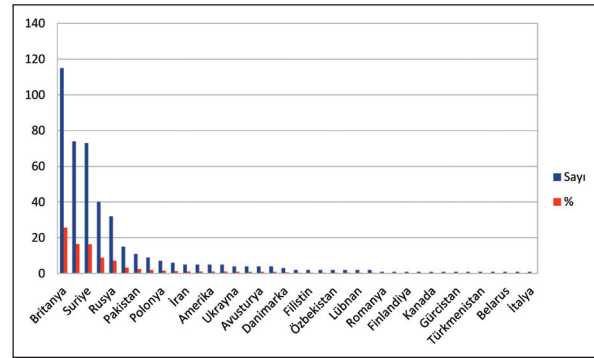
Olgularımızın 115 (%25,7)'i İngiliz vatandaşı olup, 74 (%16,5)'ü Irak vatandaşı, 73 (%16,3)'ü Su-

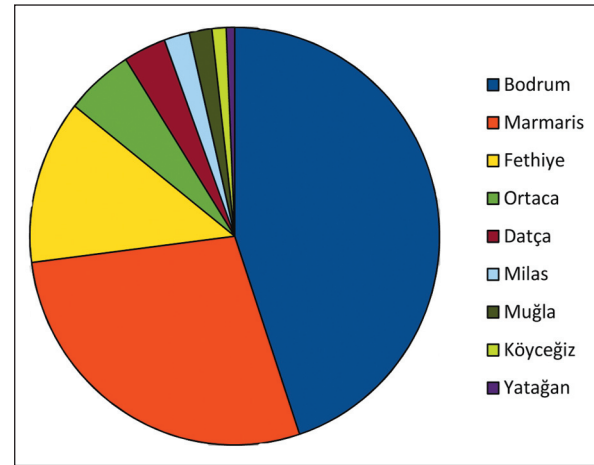
ŞEKİL 1: Otopsi yapılan yabancı uyruklu olguların, yıllara göre ülkemizde bulunma nedenlerinin dağılımı.

ŞEKİL 2: Otopsi yapılan yabancı uyruklu olguların, yaş gruplarına göre öldükleri sırada ülkemizde bulunma nedenlerinin dağılımı.

ŞEKİL 3: Olguların vatandaşı olduğu ülkelere göre dağılımı.

ŞEKİL 4: Olguların otopsi amacıyla gönderildikleri ilçeler.

riye vatandaşı, 40 (%8,9)'ı Alman, 32 (%7,1)'si Rus vatandaşıdır. Irak vatandaşlarının tümü, göçmen kaçakçılığı sırasında meydana gelen ölüm olayları sebebiyle otopsi yapılan olgular olup; Suriye vatandaşlarının sadece 4'ü yerleşik yabancı olarak şehrimizde bulunduğu sırada ölen olgulardır (Şekil 3).

Olgularımızın 201'inin Bodrum ilçemizden gelmekte oldukları (%44,9) bunu 126 olgu ile Marmaris (%28,1) ilçesinin izlediği, Fethiye ilçemizin 57 olgu (%12,7) ile üçüncü sırada olduğu gözlenmektedir (Şekil 4).

Olgularımızın %44'ünün ölüm nedeninin suda boğulma olduğu; suda boğularak ölen 197 olgunun 158'inin göçmen kaçakçılığından dolayı ülkemizde bulunan kişilere ait olduğu görülmektedir. İlegal göçmenlik için ülkemizde bulunduğu anlaşılan 160 olgunun 158'inin suda boğulma nedeni ile öldüğü tespit edilmiştir. Mevcut bir hastalık ve doğal ölüm

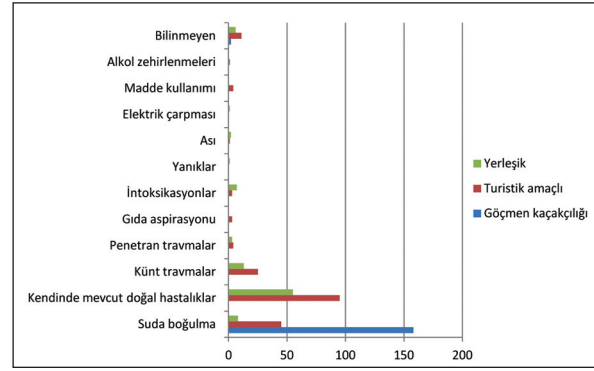
nedeni ile hayatını kaybeden olguların (%33,5) hepsinin turistik amaçlı gelen yabancılar veya yerleşik yabancılar oldukları görülmektedir (Şekil 5).

Olguların otopsiye gönderilme nedenleri ele alındığında, künt travma sebebiyle ölen 38 (%8,5) olgunun tümü turist ve yerleşik yabancı olgulardır. Künt travma grubunda ele alınan olgular, trafik kazası, deniz kazası, yamaç paraşütü kazası gibi kazalarda ölen olgular ile darp sebebiyle ölen olgulardır. Darp yüzünden ölen 13 (%2,9) olgu bulunmaktadır. Ateşli silah yaralanması ve kesici delici alet yaralanması sebebiyle ölen olgulardan, 3 (%0,7) olgunun terörist faaliyetleri neticesinde güvenlik güçleriyle girdikleri çatışmada ölmüş olduğu, 4 (%0,9) olgunun ise cinayet kurbanı oldukları ilgili savcılıklar tarafından bildirilmiştir (Şekil 5).

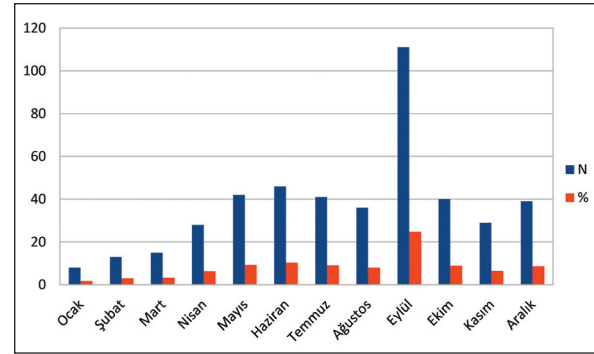
Ölüm nedeni belirlenemeyen 19 olgunun 10'u çürümüş olgulardır. Olguların 54 (%12,1)'ünde çürüme bulguları mevcuttur. Bu olguların 44'ünde, çürüme bulgularının varlığına rağmen, ölüm nedeni belirlenebilmiş; 10'unda ise ölüm nedeni belirlenememiştir. Ölüm nedeni belirlenen olguların 22'si suda boğulma, 19'u mevcut doğal hastalıklar, 2'si künt travma, 1'i ise alkol intoksikasyonu sonucu hayatını kaybetmiştir.

Olguların 131'inde kan ya da çürüme sıvısında 10 mg/dL'nin üzerinde etil alkol saptanmıştır. Kan veya çürüme sıvısında 50 mg/dL'nin üzerinde alkol saptanma oranı, göçmen kaçakçılığı nedeni ile bulunanlara göre yerleşik yabancı uyruklular ve turistik amaçlı bulunanlarda daha yüksektir ($p<0,001$) (Tablo 2).

Biri kalp-damar patolojisi diğeri metil alkol intoksikasyonu nedeni ile ölen 2 olguda sırasıyla 11 ve 16 mg/dL metil alkol saptanmıştır. 4 olguda karboksih-

ŞEKİL 5: Ülkemizde bulunma nedenlerine göre olguların ölüm türlerinin dağılımı.

ŞEKİL 6: Olgulara otopsi yapılan ayların dağılımı.

moglobin (COHb) saptanmış olup (4,20; 25,0; 49,10; 54,10), olguların 1'inin ölüm nedeni yanma; diğer 3'ü ise karbonmonoksit zehirlenmesidir. Karbonmonoksit zehirlenmesi nedeni ile ölenlerin 3'ü de Suriye uyrukludur. 26 olguda, bağımlılık yapıcı madde saptanmış olup, bunlardan 5'inde çoklu madde saptanmıştır. Bu 26 olgu arasında, göçmen kaçakçılığı sırasında ölen olgu bulunmamaktadır.

On bir olguda morfin/kodein, 6 olguda esrar, 2 olguda sentetik kannabinoidler (5F-ADB, ADB-FUBINACA, JWH-o18 N-pentanoik acid), 2 olguda kokain ve metabolitleri, 1 olguda esrar ve amfetamin 1 olguda esrar ve kokain, 1 olguda morfin ve sentetik kannabinoid, 1 olguda morfin, kokain, amfetamin ve esrar birlikte, 1 olguda kokain ve amfetamin bulunmuştur.

Olguların %67,4'ünün Mayıs ve Ekim ayları arasında ölen olgulardan oluştuğu, en çok olgunun ise 111 (%24,8) olgu ile Eylül ayında olduğu görülmektedir (Şekil 6).

Alkol Düzeyi (mg/dL)	Göçmen Kaçakçılığı		Turistik Amaçlı		Yerleşik		Toplam n
	n	%	n	%	n	%	
0-50	29	22,1	26	19,8	11	8,4	66
51 ve üzeri	7	5,3	36	27,4	22	16,8	65
Toplam	36	27,4	62	47,2	33	25,2	131

ki-kare: 19,717; p:0,000.

TARTIŞMA

2013-2018 yılları arasında Muğla Adli Tıp Şube Müdürlüğünde toplam 2.534 otopsi yapılmıştır. Bu olguların 448 (%17,7)'i yabancı uyrukludur. Olguların %68,1 (305)'i erkek, %31,9 (143)'u kadındır. Erkek/kadın oranı 2,1'dir (Tablo 1). Olguların ülkemizde bulunma sebepleri birbirlerinde farklılık gösterebilmektedir (Şekil 1).

Olguların en küçüğü 1 yaş altında bebek, en yaşlısı da 96 yaşında olup; yaş ortalaması 44,9±23,7'dir. Olgularımızın yaş ortalamalarının literatürle de uyumlu olduğu görülmektedir.³ Olguların 72 (%16,1)'si 18 yaşın altında çocuk olgudur. Bunların 62'si göçmen kaçakçılığı nedeni ile ülkemizde bulunanlardır. Turistik amaçlı ziyaretleri sırasında ölen olgular ile yerleşik yabancılara ait ölüm olgularının büyük çoğunluğunun 40 yaş ve üzeri olgular oldukları görülmektedir (Şekil 2).

Olgularımızın %25,7'si İngiliz vatandaşı, %16,5'i Irak vatandaşı, %16,3'ü Suriye vatandaşı, %8,9'u Alman, %7,1'i Rus vatandaşıdır (Şekil 3). Tüm olguların %44,9'u Bodrum'dan %28,1'i Marmaris'ten %12,7'si ise Fethiye ilçesinden tarafımıza gönderilmiştir (Şekil 4).

Otopsi yapılan yabancı uyruklu vakaların %42,9'u turistik amaçlı, %35,6'sı göçmen kaçakçılığı nedeni ile ülkemizde bulunurken; %21,5'i ülkemizde yaşamak için yerleşmiş kişilerdir (Şekil 1). İstanbul'da yapılan bir çalışmada, yabancı uyruklu şahısların çoğunun çalışmak için ülkemize gelmiş olduğu görülmektedir.³ İstanbul'a göre şehrimizde sanyileşmenin düşük olması nedeni ile turizm sektörü dışında yabancılar için iş bulma potansiyeli düşük olup, daha ziyade doğal güzellikleri açısından emekli göçü tanımı içinde veya turistik amaçlı tercih edildiği görülmektedir. Şehrimizin tercih edilmesinin bir diğer sebebi ise Yunanistan kara suları sınırında bulunduğundan, Avrupa'ya geçiş yapmaya çalışan mülteciler için deniz yoluyla kaçış bölgesi olarak kullanılmasıdır.

Olgularımızın %44'ünün suda boğulma nedeni ile ölmüş olduğu, suda boğularak hayatını kaybeden 197 olgunun 158'inin göçmen kaçakçılığı nedeni ile ülkemizde bulunan olgulara ait olduğu görülmekte-

dir (Şekil 5). İlegal göçmenlik için ülkemizde bulunduğu anlaşılan 160 olgunun 158'inin suda boğularak öldüğü tespit edilmiştir. Geri kalan 2 olguda ise çürüme, suda bekleme, deniz canlıları tarafından yenme vb. sebeplerle büyük bulgu kayıpları bulunmaktaydı ve bu nedenle ölüm sebebi belirlenememiştir. Bununla birlikte bu 2 olgunun da muhtemelen suda boğulma nedeni ile hayatını kayb ettikleri düşünülmektedir. Bu şahısların, kaçış sırasında teknelerinin batması üzerine ölmeleri sebebiyle, tanıkların ve savcılıkların verdikleri bilgiler doğrultusunda şehrimizde bulunış nedenlerinin göçmen kaçakçılığı olduğunu söylemekteyiz.

Göçmen kaçakçılığı amacıyla şehrimizde bulunan olguların hepsi suda boğularak hayatını kaybetmiş gibi görünmektedir; ancak bu gruptaki şahıslarla benzer demografik özellikler taşıyan fakat trafik kazası, doğal ölüm vb. başka sebeplerle ölmüş olan yabancı uyruklu şahısların, göçmen kaçakçılığı için mi şehrimizde olup olmadıkları bilinmediğinden, bu şahıslar savcılık ve olay yeri tutanaklarında belirtilen şekliyle turist veya yerleşik yabancı sınıfında değerlendirilmiştir. Tüm suda boğulma olgularının 39 (tüm olguların %8,7'si)'u yerleşik yabancı ve turistik amaçlı şehrimizde bulunan yabancılara aittir. Mevcut bir hastalık ve doğal ölüm nedeni ile hayatını kaybedenlerin, olgularımızın %33,5'ini oluşturdukları ve bu gruptaki olguların hepsinin turistik amaçlı gelen yabancılar veya yerleşik yabancılar oldukları görülmektedir.

Künt travma sebebiyle ölen 38 (%8,5) olgunun tümünü turist ve yerleşik yabancı olgularının oluşturduğu, ancak bu ölümlerdeki çoğu künt travmanın darp kaynaklı meydana gelmediği; trafik kazası, deniz kazası, yamaç paraşütü kazası gibi kazalardan dolayı gerçekleştiği görülmektedir. Bu durum diğer ülkelerde yapılan çalışmalar ile de uyumludur.⁴⁻⁷ Darp nedeni ile meydana gelen ölüm olgularının, tüm olguların %2,9'unu oluşturduğu; ateşli silah yaralanması ve kesici delici alet yaralanmasından dolayı hayatını kaybeden 7 (%1,6) olgunun bulunduğu, bunlardan 3 (%0,7) olgunun terörist faaliyetleri sebebiyle güvenlik güçleriyle girdikleri çatışmada ölmüş oldukları, kesici delici alet yarası veya ateşli silah yarası sebebiyle de ölen 4 (%0,9) olgunun mevcut olduğu görülmektedir.

Soba kaynaklı karbonmonoksit zehirlenmesinden ölenlerin 3'ü Suriye uyruklu olup, ülkesindeki savaş ortamından kaçarak gelen ve zor şartlarda yaşamakta olan kişilerdir; ancak vaka sayısı az olduğu için savaş ortamından kaçarak şehrimize yerleşen yerleşik yabancıların, yaşam şartları konusunda tespitte bulunmak doğru olmayacaktır.

Kan veya çürüme sıvısında Türkiye'deki yasal sınır olan 50 mg/dL'nin üzerinde alkol saptanma oranı, göçmen kaçakçılığı nedeni ile bulunanlara göre yerleşik yabancı uyruklular ve turistik amaçlı bulunanlarda daha yüksek olduğu görülmektedir (Tablo 2).

İlimizde, Bodrum ilçesinden Yunansitan'ın Kos adasına, Marmaris ilçesinden Rodos adasına ve Datça ilçesinden Simi adasına geçilmekte olduğu bilinmektedir. Olguların otopsiye gönderildikleri yerler açısından değerlendirildiğinde en fazla olgunun (%44,9) Yunanistan kara suları ile komşu olma özelliği taşıyan Bodrum ilçemizden gelmekte oldukları, bunu yine bir kaçış yolu olarak kullanılan Marmaris (%28,1) ve Fethiye'nin (%12,7) izlediği gözlenmektedir (Şekil 4). Bu ilçeler, aynı zamanda turistik otellerin ve aktivitelerin yoğun olduğu, turistler ve yerleşik yabancıların da sıklıkla tercih edebileceği deniz kenarındaki ilçelerdir.

Toplam yabancı uyruklu otopsi olgularının %39,1'i 2015 yılında yapılmış olup, 2015 yılı dışındaki yılların birbirleri arasında yabancı uyruklu otopsi oranı açısından anlamlı bir farklılık yoktur. 2015 yılındaki olguların %28,1'inin göçmen kaçakçılığı sebebiyle ülkemizde bulunan olgular oldukları görülmektedir (Şekil 1). Göçmen kaçakçılığı nedeni ile bulunduğu sırada ölenlerin en büyük grubu 2015 yılında görülmüştür. 2015 senesinde mevcut olguların anlamlı olarak daha fazla olmasının sebebi göçmen kaçakçılığının 2015 yılında en tepe noktaya ulaşmış olması olduğu düşünülmektedir. Daha sonra 2016 senesinde Avrupa Birliği ve Türkiye arasından yapılan "Mülteci Mutabakatı" ve buna bağlı önlemlerin artırılması dolayısıyla vakaların azalmış olduğu düşünülmekte ve bulgularımız da bu durumu desteklemektedir.

Literatürde, turistlerin, kendi ülkelerinden farklı koşullara girdiklerinde hava sıcaklığı, nem ve gıda farklılığı gibi faktörlerden etkilendikleri kaydedilmektedir.

dir.^{4,8,9} Bu durumun, özellikle bulaşıcı hastalıktan ölümler için geçerli olduğu bildirilmektedir.^{4,10-12} Ancak, olgularımızın hiç birinde, ülkemizin İstanbul şehrinde yapılan çalışma ile de uyumlu olarak, bulaşıcı hastalık sebebiyle ölüm görülmemiştir.³ İzlanda'da yapılan bir çalışmada ise yabancı ölümlerinin büyük kısmının, doğal hastalık kaynaklı olduğu bildirilmektedir.¹³ Aynı çalışmada, turistlerin kayak, tırmanma gibi yüksek fiziksel aktiviteler sonrası altta yatan hastalıklarına bağlı olarak meydana gelen doğal ölümlerin çoğunlukta olduğu bildirilmektedir.¹³ Bizim ülkemizde ise turizm sezonunu kapsayan aylarda görülen yüksek hava sıcaklıklarının; hipertansiyon veya kalp yetersizliği gibi altta yatan hastalıklar üzerindeki olumsuz etkileri sebebiyle doğal ölüm oranının (%33,5) yüksek olduğu görülmektedir. Diğer yandan dünya çapındaki tüm ölüm olgularının %30'unu kardiyovasküler hastalıkların oluşturduğu; bu durumun ise çalışmamızla korele olduğu düşüncesindeyiz.¹⁴

MacParson ve ark. tarafından yapılan bir çalışmada ise uzun süreli seyahatlerin, kendinde mevcut hastalıktan ölümler dâhil pek çok sağlık sorununa neden olduğu; bu durumun, şahsın kendisinde mevcut altta yatan hastalıklar ile gidilen ülkedeki koşulların ortak sonucu olarak ortaya çıktığı bildirilmiştir.¹⁵ Olguların %67,4'ünün Mayıs ve Ekim ayları arasında ölen olgulardan oluştuğu, en çok olgunun ise 111 (%24,8) olgu ile Eylül ayında olduğu görülmektedir (Şekil 6). Mayıs ve Ekim ayları arasında olgularımızın çoğalmasının sebebinin; turizm sezonunun bu ayları kapsamaması nedeni ile şehrimizdeki yabancı popülasyonunun artması ve ayrıca bu aylarda görülen yüksek hava sıcaklıklarının altta yatan hastalıkları tetiklemesi olduğu düşünülmektedir.

Eylül ayında en fazla ölümün görülmesi ise bu ayın şehrimizdeki iklime dayalı olarak yağışlı bir ay olması ve göçmen kaçakçılıkları sırasında boğulma olaylarına sebep olan tekne batması durumlarının daha fazla görülmesi olabileceği düşünülmektedir (Şekil 6).

ÇALIŞMAMIZDAKİ KISITLILIKLAR

Çalışmamız retrospektif olduğundan, çalışmamıza yönelik araştırılacak veriler önceden tasarlanamamıştır; ulaşabildiğimiz bilgiler üzerinden değerlendirmelerimizi yapmamız bir kısıtlılıktır. Aynı

sebepten yabancı uyruklu şahısların ölüm sebepleri ile geldikleri ülkelerde yaşanan en sık ölüm sebepleri ve ülkemizdeki yerli halkın en sık ölüm sebepleri karşılaştırılamamıştır. Şehrimizde ölen tüm yabancı uyruklu şahıslara otopsi yapılması; ancak yerli halktan olan olguların sadece adli vakalar olması, karşılaştırma yapamamamızın bir diğer sebebini oluşturmaktadır.

Ayrıca olgu sayısının azlığı nedeni ile her bir ülkeye ait olgular birbirleri ile de karşılaştırılamamaktadır.

Göçmen kaçakçılığı amacıyla şehrimizde bulunan olguların hepsi suda boğulma nedeni ile ölmüş gibi görünmektedir. Ancak bu gruptaki şahıslarla benzer demografik özellikleri taşıyan trafik kazası, doğal ölüm vb. başka sebeplerle ölmüş olan yabancı uyruklu şahısların göçmen kaçakçılığı için mi şehrimizde olup olmadıkları bilgisine ulaşmak mümkün olamamaktadır.

SONUÇ

Şehrimizde meydana gelen, yabacılara yönelik darp ve ateşli silah ile yaralanmaya bağlı ölüm olaylarının, diğer ülkelerde yapılan çalışmalarda belirtilen oranlar ile benzerlik gösterdiği, hatta daha düşük oranlarda olduğu söylenebilir.

Bulaşıcı hastalık sebebiyle ölen olgumuz bulunmamaktadır.

Literatürde, yabancı uyruklu şahıs ölümlerinin, şahısların kendilerine ait faktörler ile çevresel faktörlerin müşterek etkilerine bağlı olduğu bildirilmektedir.

Özellikle 40 yaş üstü kişilerde altta yatan muhtemelen pek çok kronik hastalığı olan yabancı uy-

ruklu olgulara yönelik, farklı dillerde basılacak broşür ve yapılacak duyurular ile hava sıcaklıklarının çok yüksek olduğu öğle saatlerinde güneşlenmek, denizde yüzmek gibi aktivitelerden kaçınmaları konusunda tavsiyelerde bulunulması yapılması gerekenlerden sadece bir tanesidir.

Üstünde durulması gereken bir diğer önemli konu ise göçmen kaçakçılığı ve riskleri konusunda potansiyel kişilerin belirlenerek bilgilendirilmesi gerekliliğidir.

Yabancı ölümleri konusunda yerel yönetimler, turizm sektörü çalışanları ve sahil güvenlik birimleri ile de ortaklaşa daha etkin çalışmalar yapılması gerekmektedir.

Finansal Kaynak

Bu çalışma sırasında, yapılan araştırma konusu ile ilgili doğrudan bağlantısı bulunan herhangi bir ilaç firmasından, tıbbi alet, gereç ve malzeme sağlayan ve/veya üreten bir firma veya herhangi bir ticari firmadan, çalışmanın değerlendirme sürecinde, çalışma ile ilgili verilecek kararı olumsuz etkileyebilecek maddi ve/veya manevi herhangi bir destek alınmamıştır.

Çıkar Çatışması

Bu çalışma ile ilgili olarak yazarların ve/veya aile bireylerinin çıkar çatışması potansiyeli olabilecek bilimsel ve tıbbi komite üyeliği veya üyeleri ile ilişkisi, danışmanlık, bilirkişilik, herhangi bir firmada çalışma durumu, hissedarlık ve benzer durumları yoktur.

Yazar Katkıları

Fikir/Kavram: Yasemin Balcı, Melike Erbaş; **Tasarım:** Yasemin Balcı; **Denetleme/Danışmanlık:** Melike Erbaş, Gülsüm Kadı; **Veri Toplama ve/veya İşleme:** Melike Erbaş; **Analiz ve/veya Yorum:** Melike Erbaş, Yasemin Balcı; **Kaynak Taraması:** Melike Erbaş, Gülsüm Kadı; **Makalenin Yazımı:** Melike Erbaş; **Eleştirel İnceleme:** Yasemin Balcı.

KAYNAKLAR

1. Özbek ÇE, Engindeniz Şahan İ. [The experience of local establishment of foreign settlers' social belongings: the case of the post newspaper]. SDU Faculty of Arts and Sciences Journal of Social Sciences. 2016;38:159-82.
2. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Muğla İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü. 2018 yılında Muğla ili hudut kapılarından ilimize giriş yapan ilk beş ülkenin dağılımı. [\[Link\]](#)
3. Uzun İ, Celbis O, Baydar CL, Alkan N, Arslan MN. Foreigners dying in İstanbul. J Forensic Sci. 2009;54(5):1101-4. [\[Crossref\]](#) [\[PubMed\]](#)
4. Leggat PA, Leggat FW. Reported fatal and non-fatal incidents involving tourists in Thailand, July 1997-June 1999. Travel Med Infect Dis. 2003;1(2):107-13. [\[Crossref\]](#) [\[PubMed\]](#)
5. Diokoa LAN, Harrill R. Killed while traveling-trends in tourism-related mortality, injuries, and leading causes of tourist deaths from published English news reports, 2000-2017 (1H). Tourism Management. 2019;70:103-23. [\[Crossref\]](#)
6. Steffen R. Travel medicine--prevention based on epidemiological data. Trans R Soc Trop Med Hyg. 1991;85:156-62. [\[Crossref\]](#) [\[PubMed\]](#)
7. Baker TD, Hargarten SW, Guptill KS. The uncounted dead- American civilians dying overseas. Public Health Rep. 1992;107(2):155-9. [\[PubMed\]](#)
8. Thompson DT, Ashley DVM, Dockery-Brown CA, Binns A, Jolly CM, Jolly PE. Incidence of health crises in tourists visiting Jamaica, west indies, 1998 to 2000. J Travel Med. 2003;10(2):79-86. [\[Crossref\]](#) [\[PubMed\]](#)
9. Leggat PA, Leggat FW. Assistance provided abroad to insured travellers from Australia following the 2004 Asian Tsunami. Travel Med Infect Dis. 2007;5(1):47-50. [\[Crossref\]](#) [\[PubMed\]](#)
10. Shuman HA, Purcell M, Segal G, Hales L, Wiater LA. Intracellular multiplication of legionella pneumophila: human pathogen or accidental tourist? Curr Top Microbiol Immunol. 1998;225:99-112. [\[Crossref\]](#) [\[PubMed\]](#)
11. Leggat PA, Harrison SL, Fenner PJ, Durrheim DN, Swinbourne AL. Health advice obtained by tourists travelling to Magnetic Island: a risk area for "irukandji" jellyfish in North Queensland, Australia. Travel Med Infect Dis. 2005;3(1):27-31. [\[Crossref\]](#) [\[PubMed\]](#)
12. Zamir D, Zamir C, Storch S, Litmanovich M, Weiner P. [Acute malaria in an Israeli tourist to Kenya]. Harefuah. 1999;136(7):545-6,587. [\[PubMed\]](#)
13. Kunz SN, Bingert R. Foreign citizen mortality in Iceland January 2006 - December 2016. Travel Med Infect Dis. 2017;18:36-40. [\[Crossref\]](#) [\[PubMed\]](#)
14. Schnell PL, Dobson M, Landsbergis P. Globalization, work, and cardiovascular disease. Int J Health Serv. 2016;46(4):656-92. [\[Crossref\]](#) [\[PubMed\]](#)
15. MacPherson DW, Guérillot F, Streiner DL, Ahmed K, Gushulak BD, Pardy G. Death and dying abroad: the Canadian experience. J Travel Med. 2000;7(5):227-33. [\[Crossref\]](#) [\[PubMed\]](#)